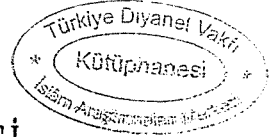

D .1239

ISSN 1302-7220

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İlâhiyat Fakültesi

DİN EĞİTİMİ
ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

Sayı 21
İSTANBUL(2011)

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN YENİ ROL MODELLERİ OLARAK DİZİ KARAKTERLERİ

Yrd. Doç. Dr Emine Öztürk¹ & Abdülselem Taluk²

Abstract

This research searches about the array characters as role models of the high school students. This research is a survey study about this subject, and aims to make understandable how high school students about this subject. So what they think about the array characters, and how these arrays effects the teenagers? This question is very important for this research so we have searched this fact. We hope we can make some contributions to the science.

Key Words: Chracter, model, student, high scholl, effect.

GİRİŞ

İnsanlar arası iletişimde, insanların oluşturduğu toplum ve toplumsal yaşam arasında sıkı bir ilişki olduğunu söylemek yanlış olmaz.İnsanların bir araya gelmesinde ve toplumsal birliktelikler yaratmasında, ortak bir düşünce, eylem ve yaşama aktivitesi tasarlamayı mümkün kılan sözsüz ve sözlü dilin yani

¹ Iğdır Üniv., İlahiyat Fakültesi, Din Sosyolojisi Anabilim Dalı Başkanı

² Iğdır İl Milli Eğitim Şube Müdürü

iletişimin ciddi bir katkısı olmuştur. Bu sürecin baş aktörünün televizyon olduğunu söylemek yanıltıcı olmaz. Çok ucuz olmamasına rağmen ailelerin bolca satın aldıkları ve evlerinde en az bir tane bulundurdukları ekonomik bir ürün olması, evlerin yerleşim planındaki önemsenen konumuyla aile üyeleri arasındaki ilişkilerin bazen arkada duran bir dekoru ve bazen hakkında arkada açık duran bir dekoru ve bazen hakkında aktif olarak konuşmalar dönen bir üyesi olarak varlığı, ailenin zaman ve mekan kullanma pratiklerini dönüştürmesi ve ev içi birlikteliğin zamansal ve mekan kullanma pratiklerini dönüştürmesi ve ev içi birlikteliğin zamansal ve mekansal planını kendi etrafına çeken bir merkez olması, içerisinde barındırdığı sözlü ve görsel mesajların içeriğinin çeşitliliği ve bir solukta üzerinde fazla düşünülmeden ve fazla önem verilmeden hemen hemen her gün tüketilmesi, bu fikri destekleyecek nedenlerden sadece birkaçıdır.

En çok tüketilen televizyon ürünü olarak diziler dikkat çekmektedir. Bu bağlamda proje konumuzu oluşturmuştur ve Iğdır lisesi öğrencilerinden rastgele seçilen 466 öğrenciye uygulanmıştır.

1. ARAŞTIRMA'NIN KONUSU VE AMACI

Bu araştırma konusu ve adını **Ortaöğretim Öğrencilerinin Yeni Modelleri Olarak Dizi Karakterleri** olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın konusu lise gençliğinin televizyon dizilerine bakış açısını ve bu dizilerin gençler üzerinde etkisidir, araştırmanın amacı ise bu etkiyi araştırmaktır.

Bu çalışmada medyanın insan üzerindeki en etkili yaratıcı aracı olan televizyon dizilerinin ortaöğretim öğrencileri üzerinde ne derecede etkili olduğu Iğdır Lisesi öğrencileri arasında rastgele seçilen 466 öğrenci örneği ile belirlenerek analiz edilmesi amaçlanmıştır. Böylece Iğdır Lisesinden seçilen örneklem gurup üzerinden araştırma yapılarak dizilerin ortaöğretim öğrencileri üzerindeki genel etkileri ile ilgili bilgi kaynağı oluşturulmaya çalışılmıştır.

2. ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM

Araştırmada bu etkiyi ölçmek için kantitatif teknikler kullanılmıştır.

Araştırma bir alan araştırması yapılan yöntem olarak kantitatif teknikler kullanılmış ve kapalı uçlu sorulardan oluşan bir anket hazırlanmış ve

bunların değerlendirmeleri yapılarak araştırma araştırmaya katılan televizyon dizilerinin 466 genç üzerindeki etkisi ölçülmeye çalışılmıştır.

Araştırmada ihtiyaç duyulan veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anketle toplanmıştır. Bu anket toplam 27 sorudan oluşmuştur. Anketin birinci bölümde 14 tanesi kişisel bilgilerden oluşan soru bulunurken 13 tanesi de yazılan ifadeye ne oranda katıldığını belirten 3 seçenek (evet, hayır ve kısmen) verilmiştir. Kullanılan anket araştırmacı tarafından uzman görüşüne başvurulup hazırlanmıştır.

Bu araştırma Iğdır ilinde bulunan Iğdır Lisesi ile sınırlı tutulduğundan bu tür okullarda öğrenim gören öğrencilerin tamamı çalışma evreni olarak ele alınmıştır. Ayrıca ankette istenilen amaçlara ulaşılması için yeterince kapsam sağlanmaya çalışılmıştır. Yani ankette kapsam geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca uygulama esnasında yanlış doldurulmuş olan anketler analiz esnasında dikkate alınmamıştır. Ayrıca anket dağıtımı yapılırken de gözlem yapılmıştır. Bu gözlemlere de araştırmada yer verilmeye çalışılmıştır.

Anketlerin uygulanması sonunda elde edilen veriler bilgisayar programına aktarılmış, SPSS istatistik paket programı kullanılarak kalitatif teknikler kullanılarak analizler yapılmıştır.

Literatür taramasında bilimsel makalelere ve tezlere ulaşılmaya çalışıldı. Elde edilen bilgiler konu ile bağlantısı doğrultusunda sistemli bir bütün haline getirilmeye çalışıldı. Son olarak elde edilen anket çalışmaları verileri ile literatür çalışması verileri raporlaştırıldı. Kısacası bu projede şu işlem basamakları izlenmiştir.

- Konu belirlendikten sonra literatür taramasının yapılması.
- Literatür taramasından sonra temel problemin ve alt problemlerin belirlenmesi.
- Problemlere dönük anket için soru havuzunun oluşturulması.
- Soru havuzundan uzman görüşü alınarak da anketin hazırlanması ve bu anketin kapsam geçerliliğinin sağlanması.
- Anketin uygulanması: Iğdır Lisesi Öğrencilerinden rastgele seçilen 466 sına anket uygulanmıştır.

- Anketlerin uygulanması sonunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi

3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

- ARAŞTIRMANIN TEMEL HİPOTEZİ: Araştırmamızın temel hipotezi şudur: Televizyon dizileri gençliği hem psikolojik, hem de sosyolojik açıdan etkilemektedir.
- YAN HİPOTEZLER:
 - Televizyon dizilerinin izlenilme sıklığındaki oran oldukça yüksektir.
 - Gençler diziden sonraki izledikleri sahnelerin etkisinden uzun süre kurtulamamaktadırlar.
 - Diziler gençlerin ruh hallerini önemli ölçüde etkilemektedir.
 - Gençler saç stillerini bile dizi karakterlerini önemli ölçüde örnek almaktadırlar.
 - Gençler dizi oyuncularına benzemek amacıyla önemli ölçüde dizi oyuncularının kıyafetlerini edinmeye çalışmaktadırlar.
 - Gençler dizilere duydukları özentinin bir göstergesi olarak cep telefonlarında önemli ölçüde dizilerin melodilerini taşımaktadırlar.
 - Gençler önemli ölçüde her öğrencinin takip ettiği bir dizisi olması gerektiği düşüncesindedirler.
 - Gençler hukuki yönde de etkilenmekte ve doğru bildiği şeyler için yasaların çiğnenebileceğini düşünmektedirler.
 - Gençler ve aileleri önemli ölçüde ailece bir dizinin takipçisidirler.

4. ARAŞTIRMANIN TEMEL KAVRAMLARI

4.a.Gençlik: Gençliğin şimdiye kadar üzerinde kesinlikle uzlaşılan ve tartışmasız kabul edilen diyebileceğimiz bir tanımı kuşkusuz ki yapılmamıştır. Biz şu ana kadar yapılan tanımlardan birkaçını vermeye çalışacağız. Genç veya gençlik kelimesi İngilizce'de ki "young-teenager- youth"³ kelimelerine karşılık gelmektedir. Kelimenin Arapça karşılığı ise "şab-feta-şebab"⁴ sözcükleridir. Ancak genç kelimesi gerçekte bugün kullandığımız insanoğlunun hayat bütünlüğü içinde yer alan çocuklukla gençlik arasındaki dönemi ifade etmek

³ Redhouse, İngilizce-Türkçe/Türkçe-İngilizce Sözlük, Milliyet Yay. İstanbul-1992, s. 831

⁴ Serdar Mutçalı, Arapça-Türkçe Sözlük, , Dağarcık Yay, İstanbul/Aralık-1995 s. 427 - 646

için kullanılmamıştır. Kelime Farsça bir isim olup "hazine- define"⁵ anlamına gelmektedir. Aslında gençliğin Tanrı'nın insana bahsettiği en önemli hazinelerden biri olduğu da su götürmez bir hakikattir. Genç; "Buluğa erme ile başlayan fizyolojik ve biyolojik değişmeyi içeren bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir yaş dönemi"⁶ ve bu dönemin tüm özelliklerini gösteren kişi. Gençlik ise belirgin ve görünür özellikleriyle gençlerden oluşan toplumsal kategoridir.⁷ Gençliği Haluk Özbay ve Emine Öztürk ortak olarak yazdıkları "Gençlik" adlı eserlerinde şöyle tanımlamışlardır. "Gençlik dönemi bireyin biyolojik ve duygusal süreçlerindeki değişikliklerle başlayan cinsel ve psiko-sosyal olgunluğa doğru gelişmesiyle sürerek bireyin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı belirlenmemiş bir zamanda sona eren kozmolojik bir dönemdir. Bu döneme hızlı fiziksel ve sosyal değişiklikler eşlik eder." Gençlik insan hayatının en heyecanlı, en deli dolu, en enerjik evresi olarak ifade olunmakla kalmaz; aynı zamanda bir toplumun, bir ülkenin geleceğini tesis edecek olan sosyal bir grup olarak da tanımlanır.

4.b.Ergenlik: Gençlik tabiri genellikle halk tabanında kullanılan bir adlandırma olup, psikologlar gençlik dönemini genellikle "erlilik" yada "ergenlik" tabiriyle ifade ederler ve şu şekilde tanımlarlar. "G.Stanley Hall ergenliği fırtına ve stres zamanı olarak betimledi ama bu görüş yeni araştırmalarla desteklenmedi. Ergenlik başkaları tarafından değişik biçimlerde de tanımlandı. 'Psiko - Seksüel gelişmelerin dört evresinin sonuncusu ...' (Blos, 1962, s. 1); 'İnsanda bireyin yetişkine özgü ayrıcalıklarının kendisine verilmediğini hissettiği zaman başlayan yetişkinin tüm gücü ve toplumsal konumu toplum tarafından bireye verildiği zaman sona eren gelişim dönemi ...' (Seig, 1971, s. 338); 'Genç yetişkine değişik yetişkinlik rollerini vatandaşlık sorumluluğunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalmadan denemesine izin verildiğinde yaşanan yetişkinlik rollerini normatif bunalım ...' (Schtz, 1972, s. 323) " Mary J. Gander ve Harry W. Gardiner'in Blos, Seig ve Schutz'dan yaptığı yukarıdaki ergenle ilgili tanımların ve bizim daha önce gençlikle ilgili olarak verdiğimiz tanımların ortak noktalarına göz atacak olursak gençliği daha iyi anlayabiliriz kanaatindeyiz. Bu

5 Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Aydın Yay., Ankara -1997, s. 284

6 Birsen Gökçe; "Evlilik Kurumuna Sosyolojik Bir Yaklaşım", Aile Yazıları 4, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yay., Ankara -1991, s. 385-400

7 İsmail Doğan, Sosyoloji, Sistem Yay., İstanbul / Ocak - 2000, s. 379; Haluk Özbay - Emine Öztürk, Gençlik, İletişim Yay., Yeni Yüzyıl Kitaplığı, s. 12; Mary . J. Gander - Harry W. Gardiner, Çocuk ve Ergen Gelişimi, Yayına Hazırlayan : Bekir Onur, çev. Ali Dönmez, Nermin Çelen ve Bekir Onur, İmge Kitabevi Yay., Ankara - 1998, s. 404; Hüseyin Peker, Din Psikolojisi, Aksiseda Matbaası, Samsun -2000 s. 169 - 174

ortak noktalar şunlardır. Gençlik veya ergenlik dönemi; 1-biyolojik ve fizyolojik değişimlerin yaşandığı; 2-cinsel psiko-seksüel ve bunların etkisiyle de duygusal değişimlerin yaşandığı; 3-cinsel olgunluğa ulaşmak yolunda hazırlanıldığı; 4-sosyal olgunluğa ve sosyal üretkenliğe ve bu çerçevede de yetişkinliğe doğru bir hazırlığın, değişimin ve gelişimin yaşandığı bir dönem.Tanımlardaki tüm bu ortak özellikler gösteriyor ki neticede gençlik biyolojik, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik pek çok değişimin bir arada yaşandığı bu nedenle de doğal olarak duygusal açıdan oldukça sancılı anların yaşandığı bir dönemdir.

Araştırmanın temel kavramlarından biri de "kültür"dür. **Kültür:** "Kültür bir cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, alakayı, itiyatları, kıymet ölçülerini umumi atitüd, görüş ve zihniyet ile her nevi davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlar birlikte o cemiyet mensuplarının ekserisinde müşterek olan ve o cemiyeti diğerlerinden ayıran hususi bir hayat tarzı temin ediyor"⁸.

Son olarak popüler kültürün kaynağında yer alan en önemli yayın organı olan televizyonu daha iyi anlayabilmek için Popüler Kültürün bir tanımını yapmamız gerekmektedir.

4.c.Popüler Kültür: Popüler Kültür, terimi İspanyolcada ve Portekizcede halkın kültürü anlamına gelmektedir. Bu anlamda popüler yaygın olan ana akım, egemen olan ya da ticari olarak başarılı olan anlamına gelmektedir. Bu tanıma benzer olarak, popüler kültür, konularını ve özünü halk kültüründen almakla birlikte işleyişi, üretimi ve işlevleri açısından halk kültüründen tamamen ayrılan tamamen çağdaş bir kültür türü olarak da kabul edilmektedir. Ayrıca popüler kültür, egemen gücün üretip yaydığı bir kültür değildir. Popüler kavramının içerdiği halk, ulus devlet içinde yer alan vatandaşların tümünü veya büyük bir çoğunluğunu ifade etmektedir.⁹

⁸ Mümtaz, Turhan, Kültür Değişimleri, Çamlıca Yay., İst., 2006, s.48.

⁹ Candan, Koçak, Kültürel Değişim Sürecinde Kadın-Erkek İlişkileri ve Televizyon Dizilerindeki Değişim Göstergeleri: Değişim Sürecini Üniversite Gençlerinin Algılayış Şekilleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2009.

5. BULGULAR

5.a. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1.Cinsiyet

Cinsiyetiniz?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cinsiyet Erkek	195	41,8	41,8
Kadın	271	58,2	58,2
Toplam	466	100,0	100,0

Araştırmaya katılanlardan %42'si erkek, %58'i ise kadındır.

2.Yaş

Yaşınız?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Yaş 10	2	,4	,4
11	1	,2	,2
13	1	,2	,2
14	20	4,3	4,3
15	62	13,3	13,3
16	142	30,5	30,5
17	169	36,3	36,3
18	60	12,9	12,9
19	8	1,7	1,7
21 ve üzeri	1	,2	,2
Total	466	100,0	100,0

Yaş kısmında gördüğümüz kadarıyla araştırmaya katılanların %97'si 14-19 yaş aralığındadır.

3.Sınıf

Sınıfınız?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar 9	63	13,5	13,5
10	165	35,4	35,4
11	130	27,9	27,9
12	108	23,2	23,2
Toplam	466	100,0	100,0

Ankete katılanların sınıf aralıkları ise şöyledir: %14 9.sınıf, %36 10.sınıf, %28 11.sınıf, %23 12.sınıf.

4. Maddi Durumunuz

Maddi Durumunuz?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Çok iyi	29	6,2	6,3
İyi	219	47,0	47,4
Orta	178	38,2	38,5
Kötü	30	6,4	6,5
Çok Kötü	6	1,1	1,1
Toplam	462	99,1	100,0
Cevapsız	4	,9	
Toplam	466	100,0	

Maddi durum açısından %47'lik bir kısım maddi durumunun iyi olduğunu, %38 maddi durumunun sadece orta derecede olduğunu, %6 ise maddi durumunun çok iyi olduğunu, %6 ise maddi durumunun kötü olduğunu söylemiştir. Çok kötü olduğunu söyleyenlerin oranı ise sadece % 1.1'dir.

4. Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı?

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar	Yok	16	3,4	3,5
	1	37	7,9	8,0
	2	96	20,6	20,7
	3	94	20,2	20,3
	4	69	14,8	14,9
	5	52	11,2	11,2
	6	42	9,0	9,1
	7	16	3,4	3,5
	8	12	2,6	2,6
	9	16	3,4	3,5
	10	6	1,3	1,3
	11 kardeş ve üzeri	7	1,5	1,5
	Toplam	463	99,4	100,0
Cevapsız		3	,6	
Toplam		466	100,0	

Kardeş sayısı açısından ise 2 kardeş sahibi olanların oranı %20, üç kardeş sahibi olanların oranı ise %20'dir.

5. Anne Yahut Babanın Sağ Yahut Ölü Olup Olmama Durumu

Annenezinin Durumu?

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar	Sağ	448	96,1	96,8
	Ölü	15	3,2	3,2
	Toplam	463	99,4	100,0
Cevapsız		3	,6	
Toplam		466	100,0	

Anneleri hayatta olmayanların oranı %3, sağ olanların oranı da %96'dır.

Babanızın Durumu?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Sağ	416	89,3	89,8
Ölü	47	10,1	10,2
Toplam	463	99,4	100,0
Cevapsız	3	,6	
Toplam	466	100,0	

Babanın sağlık durumuna gelince %89'un babası hayattayken, %10'un babası hayatta değildir.

6. Anne ve Babanın Eğitim Durumu

Annelerinizin Eğitim Durumu?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Okur Yazar	121	26,0	28,2
İlkokul Mezunu	161	34,5	37,5
Ortaokul Mezunu	52	11,2	12,1
Lise Mezunu	82	17,6	19,1
Üniversite Mezunu	13	2,8	3,0
Toplam	429	92,1	100,0
Cevapsız	37	7,9	
Toplam	466	100,0	

Annelerin eğitim durumuna gelince kadınların %26'sı, sadece okuryazar, %37'si ilkokul mezunu, %12'si ortaokul mezunu, %19'u lise mezunudur.

Babanızın Eğitim Durumu?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Okur Yazar	49	10,5	10,8
İlkokul Mezunu	145	31,1	32,1
Ortaokul Mezunu	62	13,3	13,7
Lise Mezunu	152	32,6	33,6
Üniversite Mezunu	44	9,4	9,7
Toplam	452	97,0	100,0
Cevapsız	14	3,0	
Toplam	466	100,0	

Babanın eğitim durumuna gelince %10'un babası üniversite mezunu, %13'un babası ortaokul mezunu, %32'nin babası ilkokul mezunudur, %10'u ise sadece okuryazar'dır.

7.Meslek

Hangi Mesleği Yapmayı Düşünüyorsunuz?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Öğretmen	176	37,8	38,7
Doktor	56	12,0	12,3
Mühendis	29	6,2	6,4
Diğer	192	41,2	42,2
Toplam	453	97,2	100,0
Cevapsız	13	2,8	
Toplam	466	100,0	

Hangi mesleği yapmayı düşünüyorsunuz sorusuna %39 öğretmen, %12 doktor, %42 de diğer meslekleri seçeneğini belirtmiştir.

5.b.TELEVİZYON DİZİLERİNİN GENÇLİK ÜZERİNE ETKİSİ

1.Televizyon'da Şu Anda Yayınlanıp da En Sevilen (En Popüler) dizi

Televizyonda en sevdiğiniz yerli dizi hangisidir?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar			
Öyle bir geçer zaman ki	102	21,9	22,0
Fatmagül'ün Suçu Ne?	49	10,5	10,6
Ezel	18	3,9	3,9
Arka Sıradakiler	74	15,9	15,9
Kurtlar Vadisi Pusu	78	16,7	16,8
Gönül çelen	20	4,3	4,3
Yaprak Dökümü	3	,6	,6
Kavak Yelleri	6	1,3	1,3
Türk Malı	11	2,4	2,4
Öğretmen Kemal	34	7,3	7,3
Elde Var Hayat	8	1,7	1,7
Aşk Memnu	9	1,9	1,9
Diğer	52	11,2	11,2
Toplam	464	99,6	100,0
Cevapsız	2	,4	
Toplam	466	100,0	

En çok izlenen diziler sırasıyla %21'le öyle bir geçer zaman ki, %16'yla kurtlar vadisi pususu ve sonra da %15'le arka sıradakiler ve en son olarak da %10'la "Fatmagül'ün Suçu ne?" adlı dizilerdir.

2.En Sevilen Dizinin Hangi Sıklıkla Seyredildiği

En sevdiğiniz yerli diziyi hangi sıklıkta izlersiniz?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar			
Hiç	30	6,4	6,5
Nadiren	91	19,5	19,6
Bazen	203	43,6	43,7
Her Zaman	141	30,3	30,3
Toplam	465	99,8	100,0
Cevapsız	1	,2	
Toplam	466	100,0	

En sevdikleri diziyi her zaman seyredenlerin oranı %30, bazen seyredenlerin oranı ise %43, nadiren seyredenlerin oranı da %20'dir. Bu oranlar yaklaşık %93'lük bir kitlenin devamlı dizi seyrettiğini bize göstermektedir.

3. Seyredilen Sahnelerin Etkisinde Kalınma Oranı

Diziden sonra izlediğim sahnelerin etkisinden bir süre kurtulamıyorum?

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar			
Katılmıyorum	268	57,5	58,0
Kararsızım	120	25,8	26,0
Katılıyorum	74	15,9	16,0
Toplam	462	99,1	100,0
Cevapsız	4	,9	
Toplam	466	100,0	

Diziden sonra izlediğim sahnelerin etkisinden bir süre kurtulamıyorum diyenlerin oranı %16, hayır etkisinde kalmıyorum diyenlerin oranı %58'dir.

4. Diziler Ruha Halimizi Nasıl Etkiliyor?

Bazı dizileri izledikten sonra kendimi daha agresif buluyorum.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar			
Katılmıyorum	325	69,7	70,5
Kararsızım	65	13,9	14,1
Katılıyorum	71	15,2	15,4
Toplam	461	98,9	100,0
Cevapsız	5	1,1	
Toplam	466	100,0	

Bazı dizileri izledikten sonra daha saldırgan olduğunu söyleyenlerin oranı %16, hayır agresif olmuyorum diyenlerin oranı da %70'dir.

5. Sevilen Oyuncunun Saç Modelini Kendi Saçına da Uygulama Eylemi Sevdiğim oyuncunun saç modelini kendi saçıma da uyguladım.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar			
Katılmıyorum	346	74,2	75,4
Kararsızım	62	13,3	13,5
Katılıyorum	51	10,9	11,1
Toplam	459	98,5	100,0
Cevapsız	7	1,5	
Total	466	100,0	

Sevdiğim insanın saç modelini kendi saçıma da uyguladım diyenlerin oranı %11, hayır uygulamam diyenlerin oranı ise %75'tir.

6. Dizi Oyuncularına Benzeme Çabası

**Bir dizi oyuncusunda gördüğüm güzel bir kıyafet varsa,
aynısını almak isterim.**

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	275	59,0	60,0
Kararsızım	90	19,3	19,7
Katılıyorum	93	20,0	20,3
Toplam	458	98,3	100,0
Cevapsız	8	1,7	
Toplam	466	100,0	

Dizi oyuncusunda gördüğü güzel kıyafetlerin aynısını almak istediklerini belirtenlerin oranı %20, hayır bu kıyafeti lamam diyenlerin oranı % 60'dır.

7. Cep Telefonun Sevdiği Dizinin Melodisini Taşıyıp Taşımadığı

**Cep telefonumda, mutlaka sevdiğim bir dizinin melodisi
bulunur.**

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevapsız Katılmıyorum	256	54,9	55,8
Kararsızım	71	15,2	15,5
Katılıyorum	132	28,3	28,8
Toplam	459	98,5	100,0
Cevapsız	7	1,5	
Total	466	100,0	

Cep telefonunda sevdiği dizinin melodisini çalanların oranı %29, hayır çalmam diyenlerin oranı da %56'dır

8. Her Öğrencinin Takip Ettiği Bir Dizisi Olması Gerektiği Düşüncesi

Her öğrencinin mutlaka takip ettiği bir TV dizisi olmalıdır.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	183	39,3	39,6
Kararsızım	107	23,0	23,2
Katılıyorum	172	36,9	37,2
Toplam	462	99,1	100,0
Cevapsız	4	,9	
Toplam	466	100,0	

Her öğrencinin mutlaka takip ettiği bir dizi olmalıdır diyenlerin oranı %37, hayır olmamalıdır diyenlerin oranı da %39'dur. Oranların birbirine yakınlığı dikkat çekicidir.

9. Diziler Sayesinde Okul Müdürü, Öğretmen ve Öğrencilerin Arasında Mizah Konusu Olup Olmaması

Diziler sayesinde okul müdürü ve öğretmenler, öğrenciler arasında mizah konusu olur.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	255	54,7	56,2
Kararsızım	101	21,7	22,2
Katılıyorum	98	21,0	21,6
Toplam	454	97,4	100,0
Cevapsız	12	2,6	
Toplam	466	100,0	

Diziler sayesinde okul müdürü ve öğretmenlerin, öğrenciler arasında alay konusu olduğunu söyleyenlerin oranı %22, hayır böyle değildir diyenlerin oranı da %56'dır.

10. Anne ve Babanın Dizilerdeki Karakterlerle Kıyaslanması Durumu

Anne ve babamı dizilerdeki anne ve baba karakterleri ile kıyaslarım.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	307	65,9	67,6
Kararsızım	74	15,9	16,3
Katılıyorum	73	15,7	16,1
Toplam	454	97,4	100,0
Cevapsız	12	2,6	
Total	466	100,0	

Anne ve babasını dizilerdeki anne ve baba karakterleri ile kıyaslayanların oranı ise %15 iken, hayır kıyaslamıyorum diyenlerin oranı ise %68'dir.

11. Doğru Bildiği Şeyler İçin Yasaların Çiğnenmesi Durumu Hakkındaki Düşünceleri

Kendince doğru bildiğin şeyler için bazen yasalar çiğnenebilir.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	181	38,8	42,3
Kararsızım	108	23,2	25,2
Katılıyorum	139	29,8	32,5
Toplam	428	91,8	100,0
Cevapsız	38	8,2	
Toplam	466	100,0	

Kendince doğru bildiği şeyler için yasaların bazen çiğnenebileceğini düşünenlerin oranı %32, kararsızım diyenlerin oranı %25, hayır çiğnenmeli diyenleri oranı da %42'dir.

12. Takip Edilen Dizi Kaçırıldığında Üzülünüp Üzülünmediği

Takip ettiğim diziyi kaçırdığımda çok üzülüyorum.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar --- Katılmıyorum	217	46,6	50,9
Kararsızım	108	23,2	25,4
Katılıyorum	101	21,7	23,7
Toplam	426	91,4	100,0
Cevapsız	40	8,6	
Toplam	466	100,0	

Takip ettiği diziyi kaçırdığında üzüldüğünü söyleyenlerin oranı %21, kararsızım diyenlerin oranı %23, hayır üzülüyorum diyenlerin oranı da %46'dır. Bu muhtemelen dizilerin tekrar yayınlanmasından kaynaklanmaktadır.

13. Dost Muhabbetlerinde Dizilerin Rolü

Arkadaşlar ile bir araya gelip izlediğimiz diziler ile ilgili konuşmayı çok seviyorum.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	146	31,3	34,6
Kararsızım	104	22,3	24,6
Katılıyorum	172	36,9	40,8
Toplam	422	90,6	100,0
Cevapsız	44	9,4	
Toplam	466	100,0	

Arkadaşları ile diziler hakkında konuşmayı çok sevdiğini söyleyenlerin oranı %37, kararsızım diyenlerin oranı %22, hayır sevmiyorum diyenlerin oranı %34'tür.

14. İzledikleri Diziden Dolayı Aileleri İle Problem Yaşayıp Yaşamadıkları

İzlediğim dizilerden dolayı ailem ile problem yaşıyorum.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	328	70,4	77,2
Kararsızım	50	10,7	11,8
Katılıyorum	47	10,1	11,1
Toplam	425	91,2	100,0
Cevapsız	41	8,8	
Toplam	466	100,0	

İzlediğim dizilerden dolayı ailem ile problem yaşıyorum diyenlerin oranı %10, kararsızım diyenlerin oranı 10, hayır yaşamıyorum diyenlerin oranı ise %70'dir.

15. Ailece İzlenen Diziler

Ailece izlediğimiz diziler var.

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Cevaplar Katılmıyorum	81	17,4	19,3
Kararsızım	69	14,8	16,4
Katılıyorum	270	57,9	64,3
Toplam	420	90,1	100,0
Cevapsız	46	9,9	
Toplam	466	100,0	

Ailece izlediğimiz diziler var diyenlerin oranı %64, karasız olanların oranı %16, hayır yok diyenleri oranı ise %19'dur.

6.ÖZET VE SONUÇ

Ankete katılan öğrencilere sorulan cinsiyet sorusuna 195 tanesi yani %41.8 inin erkek ve 271 tanesinin yani %58.2 sinin kızlardan oluştuğu saptanmıştır. Böylelikle çoğunluğu kızların teşkil ettiği görülmektedir.

Ankete katılan öğrencilere sorulan yaş sorusuna 2 tanesi yani %0.4 ü 10 yaşında, bir tanesi yani %0.2 11 yaşında, bir tanesi yani %0.2 13 yaşında, 20 tanesi yani %4.3 14 yaşında 62 tanesi yani % 13.3ü 15 yaşında, 142 tanesi yani % 30.5 i 16 yaşında,169 tanesi yani % 36.3 ü 17 yaşında, 60 tanesi yani %12.9u 18 yaşında, 8 tanesi yani %1.7si 19 yaşında,1 tanesi yani %0.2si 21 ve üzeri yaşında olduğu saptanmıştır. Böylelikle araştırmaya katılanların büyük 15 yaş ve üstü gençlik grubundan olduğu ortaya çıkmıştır.

Ankete katılan öğrencilere sorulan sınıf sorusuna 63 tanesi yani %13.5i 9. Sınıf,165 tanesi yani %35.4ü 10.sınıf, 130 tanesi yani %27.9u 11.sınıf, 108 tanesi yani %23.2si 12.sınıf olduğu saptanmıştır. Böylelikle deneklerin tamamının lise gençliğinden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Ankete katılan öğrencilere sorulan maddi durum sorusuna 29 tanesi yani%6.2si çok iyi ,219 tanesi yani%47.0ı iyi ,178 tanesi yani %38.2si orta, 30 tanesi yani %6.4ü kötü , 6 tanesi yani % 1.1i çok kötü olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılanların %70'lik bir kısmı maddi durum açısından orta sınıf dediğimiz sınıfa mensuptur. Sonuçlar bize bunu söylemektedir.

Ankete katılanların %50'ye yakın bir kısmı çekirdek aile dediğimiz bir aile tipine mensupturlar.

Ankete katılan öğrencilere sorulan annenizin durumu sorusuna 448 tanesi yani % 96.1'nin annesi sağdır ve hala hayattadır.

Ankete katılan öğrencilerden hiç birinin annesi okuma-yazma bilmiyor değildir. Bu bize dizileri seyreden kitlenin eğitilmiş bir kitle olduğunu göstermektedir.

Ankete katılan öğrencilere sorulan babanızın durumu sorusuna 416 tanesi yani %89.3ü sağ diye cevap vermişlerdir. Böylece çoğunluğun babasının sağ olduğu anlaşılmaktadır.

Ankete katılan öğrencilerden babası okuma yazama bilmeyen öğrenci yine neredeyse yok gibidir.

Ankette öğrencilere sorulan "Diziyi hangi sıklıkla izlersiniz?" sorusuna 203 tanesi yani %43.6si bazen, 141 tanesi yani % 30.3ü her zaman seyrettiğini söylemiştir. Buda bize gösteriyor ki gençliğin önemli bir çoğunluğu sıklıkla dizi seyretilmektedir.

Ankette öğrencilere sorulan, “İzlediğiniz dizinin hangi özelliği sizi izlemeye yöneltiyor?” sorusuna 307 tanesi yani % 65.9u konusu, 116 tanesi yani %24.9u oyuncuları 35 tanesinin yani %7.5inin diğer seçeneğine cevap vermiştir. Görülüyor ki gençlerin en çok dikkatini çeken güzel dizi oyuncuları ve dizilerin sergüzeşt ve macera dolu konulardır.

Ankette öğrencilere sorulan, “Diziden sonra izlediğin sahnelerin etkisinden bir süre kurtulamıyorum.” sorusuna 74 tanesi yani %15.9u katılıyor işaretlemiştir. Ankette öğrencilere sorulan “Bazı dizileri izledikten sonra kendimi daha agresif buluyorum.” sorusuna tanesi yani %15.2si katılıyor işaretlemiştir. Bu da gençlerin ruh hallerinin dizilerden önemli ölçüde etkilendiğini göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan, “Bir dizi oyuncusunda gördüğüm güzel bir kıyafet varsa, aynısını almak isterim.” sorusuna 93 tanesi yani % 20.0’ı katılıyor cevabını vermiştir. Bu da dizi karakterlerinin gençlik tarafından örnek alındığını bize açıkça göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan “Cep telefonunda mutlaka sevdiğim bir dizinin melodisi bulunur.” sorusuna 132 tanesi yani % 28.3ü katılıyor cevabını vermiştir. Bu da bize önemli bir oranda gençliğin dizi kolik olma yolunda ilerlediğini göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan “Her öğrencinin mutlaka takip ettiği bir TV dizisi olmalıdır.” sorusuna 172 tanesi yani 36.9u katılıyor cevabını vermiştir. Bu da bize dizi kolikliğin yada televizyon karşısında yaşam geçiren bir çekyat patatesti olma yolunda gençliğin hızla ilerlediğini göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan “Diziler sayesinde okul müdürü ve öğretmenler, öğrenciler arasında mizah konusu olur.” sorusuna 98 tanesi yani % 21’i katılıyor cevabını vermiştir. Bu da bize öğrencilerin sosyal ortamlarında dizilerin ne kadar etkin olduğunun ve öğretmen ve okul müdürlerinin öğrenciler üzerindeki saygınlığının diziler nedeniyle azaldığını bize göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan “Annem ve babamı dizilerdeki anne ve baba karakterleri ile kıyaslarım.” sorusuna %15.7si katılıyor cevabını vermiştir. Buda bize gençlerin dizilerde zengin karakterleri canlandıran tipleri örnek belli bir oranda da olsa örnek aldıklarını göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan “Kendince doğru bildiğin şeyler için bazen yasalar çiğnenebilir.” sorusuna 108 tanesi yani %23.2si kararsızım, 139 tanesi yani % 29.8i katılıyor cevabını vermiştir. Bu da bize Kurtlar Vadisi gibi dizilerin gençler tarafından örnek alınan karakterlerinin önemli ölçüde yasaya uyma tavrı konusunda gençliği etkilediğini göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan “Takip ettiğim diziyi kaçırdığımda çok üzülüyorum.” sorusuna %21.7si katılıyor cevabını vermiştir.

Ankette öğrencilere sorulan "Arkadaşlar ile bir araya gelip izlediğimiz diziler ile ilgili konuşmayı çok seviyorum." sorusuna 172 tanesi yani %36.9u katılıyor cevabını vermiştir. Bu oranda bize dost muhabbetlerinde yani sosyal ortam oluşturmada dizilerin rolünün oldukça önemli olduğunu göstermektedir.

Ankette öğrencilere sorulan "İzlediğim dizilerden dolayı ailem ile problem yaşıyorum." sorusuna 328 tanesi yani %70.4ü katılmıyorum diyerek ya dizilerden dolayı problem yaşadıklarını inkar yoluna gitmeyi problemi yok saymayı tercih etmişlerdir yahut Türk ailesi artık her türlü cinsel öğeyi de barındıran bu sahneleri çocuklarıyla izlemekte tereddüt etmemektedir.

Ankette öğrencilere sorulan "Ailece izlediğim diziler var." sorusuna % 57.9u katılıyor cevabını vermiştir. Bu soruya verilen %60'lık bu cevap bize gençliğin aileleriyle beraber her türlü diziyi seyrettiklerini ve olumsuz etkilere açık olduklarını göstermektedir. Bundan dolayı aşağıda öneriler kısmında belirtilen tavsiyelere uyulmasında fazla olacağı kanaatindeyiz.

Yapılan Araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- 1- Anket değerlendirmesi sonucunda, öğrencilerin dizilerin etkisinde kaldığı bunu önlemenin aile fertlerinin bilinçlendirilmesi ve dizilerin tam olarak toplumumuzun özelliğini yansıtmadığının farkına varmaları gerekiyor. Bu sorun hakkında anne ve babaları kendilerine yönelik verilen seminerlerle bilinçlendirilmek gerekmektedir.
- 2- Dehşet ve cinsel boyutlu konular içeren diziler öğrencilerin izleyemeyeceği vakitlerde yani 24.00dan sonra yayınlanmalıdır.
- 3- Okul hayatı ve edebi eserler genellikle olduğu gibi değil senaristlerin öznel yorumlarına maruz kalmamalıdır.
- 4- Daha çok öğrencilerin eğitileceği programlar ve belgeseller yayınlanmalıdır
- 5- Olağanüstü olaylar ve kahramanlar içeren diziler çocukların anne ve babalarına karşı agresif hareketlerde bulunmalarına neden olduğundan dolayı yayınlanan bu tür dizilere RTÜK ün akıllı işaretlerini uygulamaları gerekir.

KAYNAKÇA

Develioğlu, F.(1997), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Aydın Yay., Ankara.

Doğan, İ. (2000), Sosyoloji, Sistem Yay., İstanbul.

- Dönmez, N.(2008), Toplumsal Cinsiyet Kalıplarının Yerli Televizyon Dizilerindeki Kadın Karakterlere Yansımaları:Binbir Gece Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli
- Enneli, Ç.(2007), Televizyonun Toplumsal Tüketimi ve Toplumsalın Yeniden Üretimi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Gander, Mary . J.& Gardiner, Harry W.(1998), Çocuk ve Ergen Gelişimi, Yayına Hazırlayan : Bekir Onur, çev. Ali Dönmez, Nermin Çelen ve Bekir Onur, İmge Kitabevi Yay., Ankara – 1998.
- Gökçe, B.(1991), "Evlilik Kurumuna Sosyolojik Bir Yaklaşım", Aile Yazıları 4, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yay., Ankara.
- İmik, N.(2006), 200-2005 Arası Türkiye’de Televizyon Dizilerinde Kullanılan Müziğin Genç İzleyicilere Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ
- Kartal, O.(2007), Ortaöğretim 10.Sınıf Öğrencilerinin Televizyon Dizilerindeki Mesajları Algılamalarında medya Okuryazarlığının Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale
- Koçak, C.(2009), Kültürel Değişim Sürecinde Kadın-Erkek İlişkileri ve Televizyon Dizilerindeki Değişim Göstergeleri: Değişim Sürecini Üniversite Gençlerinin Algılayış Şekilleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Konukman, E.(2006), Son Dönem Televizyon Dizilerinin Yaşam Tarzı üzerindeki İmgeleri, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankaraİğdir Üniv., İlahiyat Fakültesi, Din Sosyolojisi Anabilim Dalı Başkanı¹⁰ İğdir İl Milli Eğitim Şube Müdürü
- Mutçalı , S.(1995), Arapça-Türkçe Sözlük, , Dağarcık Yay, İstanbul/Aralık.
- Özbay, H. & ÖZTÜRK, E.(T.Y.), Gençlik, İletişim Yay., Yeni Yüzyıl Kitaplığı,
- Redhouse, İngilizce-Türkçe/Türkçe-İngilizce Sözlük., Milliyet Yay. İstanbul, 1992.
- Turhan M.(2006), Kültür Değişmeleri, Çamlıca Yay., İst., 2006, s.48.

* Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi,
karacelil@mynet.com

MERHABA ARKADAŞLAR;

2011 Orta Öğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması'na sunulmak üzere hazırlanan "Ortaöğretim Öğrencilerinin Yeni Modelleri Olarak Dizi Karakterleri" adlı çalışma için bu anket hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplarda samimi olmanız çalışmanın başarıyla sonuçlanması için önemlidir. Cevaplar bilimsel amaçlarla ve gruplandırılarak değerlendirileceğinden dolayı isminizi yazmanıza gerek yoktur. Soruların tümünü cevaplamanızı bekler, ilgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Yrd.Doç.Dr.Emine Öztürk

Abdüsselam Taluk

BÖLÜM I

Bu bölümde kişisel bilgileriniz, ilişkin sorular bulunmaktadır. Her soruda durumunuza uyan seçeneği lütfen X işareti koyunuz.

1) Cinsiyetiniz: Erkek Kadın

2) Yaşınız: 10 yaş 11 yaş 12 yaş 13 yaş
 14 yaş 15 yaş 16 yaş 17 yaş (
18 yaş
 19 yaş 20 yaş 21 yaş ve üzeri

4) Sınıfınız: 9. Sınıf 10. Sınıf 11. Sınıf 12. sınıf

5) Maddi Durumunuz: Çok İyi İyi Orta Kötü
Çok Kötü

6) Kardeş sayısı: Yok 1 2 3 4 5 6
 7
 8 9 10 11 Kardeş Ve Üzeri

7) Annenizin durumu: Sağ Ölü

8) Annenizin eğitim durumu: Okuryazar İlkokul mezunu Ortaokul mezunu
 Lise mezunu Üniversite mezunu

9)Babanızın durumu:

Sağ Ölü

10)Babanızın eğitim durumu:

Okuryazar İlkokul mezunu Ortaokul mezunu
Lise mezunu Üniversite mezunu

11)Hangi mesleği yapmayı düşünüyorsunuz?

Öğretmen Doktor Mühendis Diğer.....

12)Televizyonda en sevdiğiniz yerli dizi film hangisidir

Öyle bir geçer zaman ki Fatmagül ün suçu ne?
Ezel Arka sıradakiler
Kurtlar Vadisi Pusu Gönül çelen
Yaprak Dökümü Kavak Yelleri
Türk Malı Öğretmen Kemal
Elde Var Hayat Aşk-ı Memnu
Diğer.....

13)En sevdiğiniz yerli diziyi ne sıklıkta izlersiniz?

Hiç Nadiren Bazen Her zaman

14)İzlediğiniz dizinin hangi özelliği sizi izlemeye yöneltiyor?

Konusu Dizi Oyuncuları Diğer.....

BÖLÜM II

Bu bölümde ileri sürülen görüşlere katılma derecenizi belirtmeniz istenmektedir. Bunun için belirtilen dereceden size en uygun gelen seçeneği (x) şeklinde işaretleyiniz.

	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
1. Diziden sonra, izlediğim sahnelerin etkisinden bir süre kurtulamıyorum.			
2. Bazı dizileri izledikten sonra kendimi daha agresif hissediyorum.			
3. Sevdiğim oyuncunun saç modelini kendi saçıma da uyguladım.			
4. Bir dizi oyuncusunda gördüğüm güzel bir kıyafet varsa, aynısını almak isterim.			
5. Cep telefonumda, mutlaka sevdiğim bir dizinin melodisi bulunur.			
6. Her öğrencinin mutlaka takip ettiği bir Tv dizisi olmalıdır.			
7. Diziler sayesinde okul müdürü ve öğretmenler, öğrenciler arasında mizah konusu olur.			
8. Anne ve babamı dizilerdeki anne ve baba karakterleri ile kıyasladım.			
9. Kendince doğru bildiğin şeyler için bazen yasalar çiğnenebilir.			
10. Takip ettiğim diziyi kaçırdığımda çok üzülüyorum.			
11. Arkadaşlar ile bir araya gelip izlediğimiz diziler ile ilgili konuşmayı seviyorum.			
12. İzlediğim dizilerden dolayı ailem ile problem yaşıyorum.			
13. Ailece izlediğimiz diziler var.			